

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena : Na celý rok -- 4 koruny -- hal. Na pol roka -- 2 " -- " Na štvrt roka -- 1 " -- " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, púp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.	Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.
---	--	--	--

Po kongresse uhorských katolíkov.

X. Valné shromaždenie katolíkov Uhorska po slávnostnom zahájení v nedeľu 13. novembra za prítomnosti biskupského sboru, početných veľmožov a veriacich každej triedy spoločnosti veľkolepe zakľúčené bolo 15. novembra. Krajinský kongress tento uhorských katolíkov zrejším dôkazom bol toho, že katolícke obecnstvo prebúda sa konečne z dlhého spánku a že nahliada neodolateľnú potrebnosť toho, aby sdrúžilo a pevne spojilo všetky triedy obyvateľstva, katolíckeho náboženstva. X. valné shromaždenie katolíkov Uhorska vydržiavané bolo v tak veľkých rozmeroch a vypadlo tak skvostne, že nad tým ustrnuli a úžasu svojmu aj verejne dali výrazu nepriateli kresťanstva. Veľkoleposť tohoto kongressu tajiť môžu len ľudia zaslepení alebo mravne docela zhubení. Čo ale povedať o tých ktorí spájanie a sdrúžovanie sa katolíkov opovážia sa v posmech obracať, tupiť a haniť?

Veľkú významnosť X. krajinského kongressu uhorských katolíkov nahliadajú i inverci, brýzgajú ale naň a z rečníkov jeho posmievať sa v ich plátkoch národnári, ktorí ubohému ľudu natisajú sa za vodcov. Vodcovia chcjú byť ľudu a pri tom urážajú ho v jeho najsvätejších citoch. Toto ale je znakom zlomyseľnosti, nezralosti a pohnutkou k tomu, aby kresťansko-katolícke obecnstvo odvrátilo sa od takých vodcov? Aby teda katolícky ľud videl čistú pravdu o X. valnom shromaždení katolíkov Uhorska podávajú nasledujúcu ďalšiu zpravu :

Prvý deň.

O slávnostnom zahájení X. valného shromaždenia katolíkov Uhorska sdělili sme stručnú zpravu v predošlom čísle «Kresťana». Prítomne prichádza nám spomenúť, že v prvý deň krajinského kongressu katolíckeho krom skvelého slovenského shromaždenie Katolíckej Jednoty o 3. hod. popoludní, pre členov Jednoty maďarského jazyka v mestskej Redute vydržiavané bolo skvostné zasadnutie a toto zahájil skutoný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec a predseda Jednoty

Štefan Rakovszky.

Reč svoju začal nasledovne: Písaná litera umiera v tom okamžení, ako sue ju napísali, jedine skutky majú trvácnosť (Tak je!) Skutky žijú, keď ich prevádzame a žijú i ďalej, keď spatrujeme úspešné ich následky. (Schvalovanie.) To bola pohnútko k tomu, aby sme sdrúžiac mužov oduševnených, utvorili Katolícku Ľudovú Jednotu.

Mnoho pekného pohovorilo a popísalo sa o tejto veci, týmto síce mnoho sme docielili, teraz ale úspešný výsledok našich skutkov, našej neunávenej činnosti spatrujeme v Katolíckej Ľudovej Jednote. Neľaká sa prítomne nikto prázdnych slov a tlačené písmo nikomu neimponuje, bo ako výsledok našej činnosti vidíme pred nami Katolícku Ľudovú Jednotu.

Úlohou tejto Jednoty bolo nielen to, aby poučovala a vzdelávala ľud, aby triedy spoločenské kojila s lepšou budúcnosťou, lež aby sdrúžila a spojila všetky sily a živly. K tomuto položili sme pevný základ, ten ale ďalej treba

vyvinovať a upevňovať. nielen k dušnému lež aj k hmotnému blahu ľudu.

Rečník poukázal za tým na tie veľké úspechy aké Katolícka ľudová Jednota dosiahla behom dvojročného jej jestvovania a reč svoju zakončil tým, že Katolícka ľudová Jednota s jej vyše štvrt milliona členami neohrozene pokračovať bude v doterajšom smere k obrane kresťanských mravov, ku blahu ľudu a vlasti.

Shromáždenie prijalo reč s hlučnými ováciami, po ktorých utichnutí, o «protialkoholických snahách Jednoty» nasledujúcu reč povedal osvietený pán biskup košický

dr. August Fischer-Colbrie

Poprve mám česť slovo moje pozdvihnúť vo valnom shromáždení Jednoty a slovo toto venujem takej otázke, ktorú ja za najvážnejšiu držím a toto je otázka alkoholizmu.

Jestli je dačo, čo nás v zúfalstvo žene nad budúcnosťou kresťanskeho obyvateľstva našej krajiny, keď nezahatíme zavčasu záhubu a veľké nebezpečenstvo akým nám hrozí: to je ukrutné pustošenie alkoholizmu.

V každom inom nešťastí môžeme si pomôcť. Ztratenú slobodu môžeme si vydobíť, k utratenému majetku môžeme znovu prísť, zrúcané oltáry môžeme na novo postaviť, lež ľahkomyselne porúchané duševné a telesné zdravie obyvateľstva krajiny nedá sa nahradiť, bo v tele prebývajúca duša zmrzačená ani toho neni schopná, aby sa *chcela* vyliečiť.

1. Vodu by som do Dunaja lial, keby som chcel vysvetľovať, nakoľko činí alkoholizmus schopným ku všetkým neuhom, nakoľko oslabuje celú jeho sústavu tak že nemôže sa protiviť a brániť proti žiadnej chorobe.

Len jeden príklad prednesem, ktorý aktuálny je zvlášte v tejto dobe cholery. V americkom meste Albany roku 1832. zúrila cholera. V meste tom bolo vtedy 26.000 obyvateľov, z týchto bolo asi 13.000 dospelých ľudí a medzi týmito 3000 antialkoholistov, z ktorých zomreli dvaja, z ostatných 10.000 ale, ktorí neboli anti-alkoholisti 334 zomrelo na cholera. Na tisíc antialkoholistov označiť môžeme sotva jeden pád, kdežto na tisíc nie antialkoholistov padlo triatridsať smrtných pádov! (Helenius, Die Alkoholfrage. 147. I.)

Či ale u nás skutočne pustoší alkoholizmus? Polovicu mojho života ztrávil som v zahraničí a tam iba kedy-tedy videl som opilého človeka. Asi od desať rokov každý rok cez tri týždne zdržujem sa v Bavorsku a tam po celý ten čas videl som len jedného jedinkého opilého a dľa jeho odevu sudiac, aj ten bol môj — krajan. Keď ale v nedeľu večer idem cez námestie Alžbety v Košiciach, stretnem sa tam s viacej opilými, ako som ich cez štvrt stotia videl v Rakúsku, Nemecku a v Taliansku.

2. Nesmierne požívanie alkoholu ako účinkuje na dušu človekaje, tiež vôbec známa vec. Zatupí celkom jeho rozum, celkom mu zničí silu slobodnej vôle a uponižuje ho celkom za svojho otroka. Medzi slzami sľubuje dnes ztrielivosť, zajtra ale ako vidí flašku pálenky, zabíva na všetky jeho najsvätejšie sľuby. Nedostatok duševnej sily ale u alkoholistu prechádza aj na jeho potomkov. Keď v škole vidíme dieťa tupého rozumu, roztržitú, abnormálne a nespoľahlivé, sme by sme sa mohli staviť, že jeho otec alebo matka oddaní sú nemiernosti. Zo spisov svetochýrneho pedagoga Fr. V. Förstera po celom svete známa je smutná história rodiny opilej tuláčky Ady Jurke. Žila táto žena od roku 1740. asi do roku 1800. Počet jej detí, vnukov a pravnukov preskúmali spolu i s ich životom, čo pofažne ich mená možné bolo pri 834 osobách a pofažne života pri 709 osobách. Z týchto 709 osôb 106 narodilo sa z nepoctivej lože 142 zobračkov, 64 tuláčkov, 181 nemravnych žien, skrze súdy odsúdení boli 76, z pomedzi tých 7 pre vraždu. Táto rodina, za opatrenie v domoch chudobných a vydržiavanie v areštach cez 75 rokov zapríčinila štátu útrat 5 millionov mariek. (Förster, Lebensführung 54. I.)

Čo bude z takého tudu, v ktorom na tisíce nachodia sa podobné Addy Jurke? V jednotlivých dedinách šáriskej stolice, ako mi povedali na 150—140, ba aj na 50—40 duší padá jedna krčma, pri 100—150 dušiach, (rátajúc tam aj deti) dobre prospievuje, bo nachodí sa tam dosť mužských a ženských podobných Adde Jurke, ktorí celý svoj výrobok za pálenku nosia do krčmy.

Preto som predtým povedal, utratenú slobodu môžeme si vydobíť, keď sme o majetok prišli, môžeme si ho znovu nadobudnúť, keď

ale ľud náš zničí svoje telo, zhubí svoju krv, svoj rozum a svoju slobodnú vôľu. Vtedy ničo viac zkriesenia. Bo čím si má zpiatky zadovážiť premrhané najväčšie svoje poklady, keď nemá rozumu k rozmýšľaniu a nemá vôle k vytrvavej práci.

3. Čo mám povedať o hroznom pustošení aké prevádza alkoholizmus v majetkoch nášeho ľudu? Bol jedným istý zámožný gazda, ktorý časom celý svoj majetok prepil. Keď mu už nič neostalo, vzal do ruky centimeter, išiel ku dverám krčmy a dal sa ich merať. Meral ich z hora dolu a zdola hore, premerával výšku a šírku tých dverí. Ľudia sa sbehli, obdivovali ho a povedali, že zbláznil, prišiel o rozum, bo mu všetko odprepali. On ale celkom múdro odpovedal na ich otázky. «Čo tu robíš?» pýtali sa ho. Na čo on odpovedal: «Merám tieto prekliaté dvere, bo sa mi volačo nemôže zmestiť do mojej hlavy. Široké sú na dobrý meter, vysoké sú sotva na dva metre. Predsa ale zmestily sa tade moje kone, moje voly, zmestil sa tade moj dom a moje pozemky, všetko vešlo tade do nútra, von ale nič viac nevyšlo, len mňa samého vyhodili.»

Milí priatelia, keby takýto smutný pád prihodil sa len jedenkrát alebo len tisíckrát, povedali by sme snáď, že ten človek zaslúžil svoj osud, našiel čo hľadal a s tým by bol koniec veci.

Vec tá ale má celkom iný koniec. Bo sa to nie jedenkrát a nie tisíckrát opakuje a je to po mnohých stranách smutná historia nášeho kresťanského ľudu. Dôkazom tohoto sú vždy viac vzrastajúca chudoba ľudu a — menoslovy virilistov v jednotlivých mestách a stoliciach. Chudoba táto svedčí o tom, koľko išlo von z rúk ľudu, menoslovy virilistov zas ukazujú koľko išlo do krčmy.

Choroby, zmrzáctvo, žobrácťvo šíri alkoholizmus medzi ľuďmi kresťanským celého Uhorska, úplnou záhubou hrozí kráľovstvu Mariánskému.

(Dokončenie nasleduje.)

Z Trenčianskej.

Čítali sme v novinách, že u ministra kultu a výučby na výsluchu bola veľká deputácia z Trenčianskej a viedol ju nadžupan Szalavszky. Súčasťnili sa na nej všetci ablegáti Trenčianskej,

len čacanský chyboval, snáď ho málo interresujú záležitosti trenčianske. Nadžupan, keď predniesol smutný stav ľudovej výučby stolice tejto, zakončil reč týmito slovami:

«Národnariarskí prepiatci túto okolnosť vo veľkej miere využívajú v prospech česko-slovenskej Jednoty, nakoľko mládež posielajú do pražských škôl a na pražskú universitu, zkadiaľ sa potom mladíci vrátia čo hotoví narodnostní agitátori.»

Tu sa musíme pozastaviť a rozpomenúť sa na tohoročné ablegátske volby a prinde nám hneď na um, že pri týchto voľbách národnariarskí agitátori *Skyčák, Tomanek a Ráth*, účasť brali jako priatelia podporovatelia vládnej liberálnej strany narodnej práce. Narodnostní prepiatci tito pod ochranou hlavných slúžnych, notárov, vojska a žandarmerie kortešovali ešte i v deň Božieho Tela, keď ľud pobožne účasť bral vo veľkej slávnosti tejto. Ale vtedy bolo všetko dovoleno proti ľudovej strane kresťanskej. Vtedy veľki hazafíci Trenčianskej podali si ruky s notovnými pánslavmi, ktorí ľudu slovenské práva sľubovali a odporúčali za ablegáta Léwayho. Ten ale preukázané mu toto veľké priateľstvo ani natoľko si neváži, aby v deputácii účasť bral.

No, po voľbách a po utrýznení ľudáckych voličov. spojení nepriatelia sa rozišli a začali tam kde nechali, Tamtí sa žalujú pred ministrom na narodnostných agitátorov. tito zas píšu v svojich novinách, že Slováci nemajú čo očakávať ani od snemu, ani od vlády. Ba ešte využívajú opozicionálne strany, aby nerobily ťažkosti a tuhú opozíciu vláde, aby všetko na čas vybaviť mohla.

Hej, keby sedliaci spolu držali! Veru že by to všetko inak vyzeralo!

Slováci sedliaci, pýtajte sa včul, čo robia za vás vaši národnariarskí ablegáti? Kde sú? Skyčák, Blaho, Richter, Rudnay, barón Léway a iní, čo sľubovali, že za úbohu slovač neohrožene bojovať budú. Či sa ktorý ohlási za vás na sneme?

Trenčianskí ablegáti liberálnej strany národného darebáctva, aspoň oči zaslepujú svetlu, keď chodia v deputáciach a po gratis *bankettoch* v záležitosti smutného položenia verejnej ľudovej výučby. **Veru smútna výučba je to v tých**

štátnych školách! Ani maďarsky, ani slovensky nevedia deti naše. Keď pozreš písmo našich detí, vidíš, že ani po maďarsky, ani po slovensky nevedia písať. Keď píše syn alebo dcéra otcovi do Ameriky, nuž chudiak rodič nevie, či je to slovenský alebo maďarský list, No a to čítanie, to počtovanie jako vyzerá! Je pravda, že sa dieťa naučí tie úlohy i nazpamät, veď i pták sa pár slov naučí, ale čo má z toho za osoh, keď školu nechá? Všetko zabudne a nevie žiadnu reč, okrem to, čo sa od matery naučil. Či je to kultúrne vynaučovanie?

Vieme jednu štátnu školu, do ktorej chodí každý rok len 30 — ba ani toľko — školných dietok. Škola táto už 16 rokov účinkuje, každý žiak stojí štátu 70 korún. No a čo vedia tie deti, ktoré už zakončili tú školu? Veru maďarsky nie a slovensky zle. A tomu neni príčina učiteľ, veď sa on s detmi dosť namáha. Príčinou toho sú miestne pomery, deti totiž riadne nevydržia školský rok a cez leto, keď pasú, všetko zabudnú.

Konečne i plán výučby je tak obšírny, že horniacke deti neni sú vstave mu sodpovedať. Plán tento pre horniacke školy mal by inší byť, mal by byť kratší a praktický, aby dieťa vo svojej materinskej reči mohlo sa naučiť všetky predmety, čo sú mu v živote nevyhnutne potrebné, pri tom ale nech sa náležite naučí i maďarskej reči, ktorej vedomosť potrebná a vážna je každému občanovi našej vlasti. Násilné maďarizovanie Horniakov nedá sa nikdy previesť — škoda namáhania a času.

Trenčan.

Prvého decembra.

Budú stoličné voľby v Nitriansku. My poriadni ľudáci, žijou vierou ozdobení kresťania-katolíci dokážeme svoj dôsledný ráz, svoju vernosť ku kresťanským zásadám, S politickými darebákmi nechceme mať nič. Za svojich najúhlavnejších nepriateľov považujeme reznických chlebkárov, osklivých to liberálov.

Prvého decembra uvidíme, ktorí sú medzi nami hnusnými Judášmi?

Prvého decembra dokážeme, či sme verní svojmu krstnému sľubu, svojmu svedomiu, svojej drahej cirkve, za ktorú ta milá, utešená,

každému poriadnemu kresťanovi prevzácná ľudová strana tak statne bojuje proti tej pekelnéj liberálnej strane, ktorá nič nekoná za ľud a svojich otrockých prívržencov sáče medzi mastné hrnce.

Prvého decembra uvidíme, ktorí sú oddaní rajskému hadovi a ktorí slúžia vždy a všade, ešte i v politike božiemu zákonu.

Drahí bratia, držme spolu. Keď my jedného jediného reznického liberála nemôžeme získať do leženia ľudovej strany, nebudz medzi nami žiaden takým oplanom, takým nesvedomitým podliakom, aby proti svedomiu jednal, aby svojím hlasom pomáhal nepriateľom Boha i cirkvi. Nech žijú všetci zmužilí ľudáci!

Ján Smelý.

Ludová strana v Trenčanskej.

Ešte včul búri sa krv v človeku, keď si pomyslí na tú smútnohru, v ktorej účasť mala naša ľudová strana pri posledných ablegátskych voľbách. Bol vydaný rozkaz, vykoreniť nasu kresťanskú ľudovú stranu a pod heslom uhorskej slobody tie najohavnejšie skutky páchali nepriatelia naši, veď za šťastlivého považoval sa každý keď dľa rozkazu škodíť nám mohol. No ale ani pekelné brány nepremôžu nás, bo ačpráve sme pri voľbách podľahli, neumreli sme a žiť, jak nám Boh dá, budeme.

O nezničia nás ani liberáli, ani ich podkúpení, poblúdení národnári vodcovia, jako Skyčák a jeho kamarati. Poznáme ich, čo sú to za ľudia!

No, za nedlho budeme sa zas pasovať, lebo budú voľby stoličných výborníkov. Preto hor' sa ľudáci do boja. Ukážme čo znamenáme. Rodáci Slováci držme spolu, bo len tak zvíťazíme. Vyvolme si mužov našich, známych a statočných, ktorí sú za ľud a práva ľudu.

Máme už nového predsedu v osobe nášeho priateľa pána dra Emila Gyuriss, fiškála a bývalého krajinského ablegáta z Čace. Podľahnul on čc obeta nespravodlivej voľby čacanskej, jako kandidát kresťanskej ľudovej strany. Každý u nás vie ale o ňom, že už ako ablegát verne slúžil ľudovej strane a našemu ľudu. Tento horlivý muž včul, jako predseda, bude nás viesť pri voľbách stoličných výborníkov. V každom

okrese postavíme teda našich kandidátov; držme spolu a hlasujme len na ľudových kandidátov. Každý okres má svojich známych a ľudu od-daných mužov, Len tých voľme, len na tých hlasujme.

Nebojte sa nikoho, bo každý má právo slobodné hlasovať tam, kde sa mu ľúbi. V tomto aj nikto nesmie nás hatiť, ani slúžny, ani notár ani rychtár. Slovom žiadon. Občania sa poshovárajú a držia spolu a i tak hlasujú na mužov svojich a im odporúčaných. Žiadon kresťan a katolík ale nech nehlasuje na slúžneho, notára, na žida a reznického liberála. Držme spolu ľudáci pevne ako refaz a zvíťazíme. Na zdar!

Kozák.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

To i to.

Freimaureri, židia, liberáli, radikáli, pokro-kári, socialdemokrati, slovom nepriatelia kresťanstva otvorili zas nový obchod. Nápis tabule na novom obchode vyvesenej zneje: «Reform-klub». Cieľ Reformklubu je: «aby obyvateľstvo Uhorska vyslobodil z jarma klerikalizmu», ináč povedané: utlačí katolíkov, odobráť im ich cirkevné majetky, vyhodíť zo škôl náboženstvo, povyháňať kňazov, mníšky, práve ako to v Portugalsku vykonali. Členovia Reformklubu sú z polovice židáci, druhá polovica priznáva sa k nezabožstvu. V klube tomto podali si ruky: kalvín Bánffy, katolík Batthyány, sociademokrat a žid Buchinger, freimaurer Székely... nie k oblaženiu Uhorska, nie k obrane jeho slobody, lež ku vykoreneniu katolicizmu. Áno, my katolíci sme trňom v očiach členom Reformklubu. Domnievajú sa, že nad nami ľahko zvíťazia, že nás utlačia a ozbijajú. No, nech len začnú svoj boj proti nám. Je pravda, že sme ľahostajní a tpeplívi, lež keď príde čas prenasledovania, prebudí sa ten lenivec — katolicstvo — a kompánii Bánffyho ukáže, že má silu v pästi a že miluje svoje náboženstvo.

*

Nikto nezhnusil a nepotupil prácu tak, ako Héderváry s jeho za drahé peniaze vyvolenou čeliadkou. A že vraj je to strana pracovná. Nuž

nech povedia hrdinovia drahej stránky tejto, akú prácu vykonali dosiaľ? Nech povedia: Lojzo Rudnay a Jano Richter, najusilovnejší spolupracovníci tej darobnej strany, čo previedla reznicka strana Héderváryho odkedy vládu prevzala? Kde sú tie reformy, ktorými oblažiť chcela obyvateľstvo Uhorska? Kde je tá práca, na ktorú sa chytila? Načo teda ten krik o práci? Kedy pracovali liberáli? Zaviesť a oklamať ľud, to nenie práca. Veď strana Héderváryho žiadneho programu nemá, preto nevie dať prácu snemu a tak aj Héderváryho vžene do ex-lexu. Prečo neodpomôže tomu Lojzo Rudnay a Jano Richter? Oni najviac sľubovali svojim voličom a v nich najviac dôveruje minister Héderváry. Lež pracovať nevie ani Jano, ani Lojzo, ani nikto na strane darobných rezníkov. Čo sme teda vyhrali s Hédervárom? A že päťnásť millionov strovil Héderváry na voľby! Či to nemhool obrátiť radšej na užitočnejšie ciele, ako je podplácanie korheľov?

*

Jedon nitrianský židovský redaktor pohoršil sa na tom, že na shromáždení Katolíckej Jednoty v Preseranoch prítomný bol Pirchala, hlavný direktor na odpočinku a veľkostatkár Zerdahelyi. Vypísal ich mená, ako čo by boli tí páni daaký prečin zpáchali, ačpráve nič zlého neurobili, iba čo dokázali, že sa nehaňbia za svoju vieru a že za potrebné držia sdrúženie sa katolíkov. Každý revolverista žid puká sa od jedu, keď vidí, že katolíci chystajú sa ku vzájomnému boju. No ja. Ja som toho žida videl jest slaninu a šunku a nepohoršil som sa nad tým. Videl som ho tiež, keď si na čelo remenec priviazal a keď sa klaňal zlatému telafu a nevysmial som ho. Ani jeho, ani ostatných židov ktorí v dlhý deň v synagoge tolko blačali. Nech teda aj nám katolíkom doprajú tolko slobody, kolko oni požívajú. Ja viem, že židov veľmi mrzí naša Katolícka Jednota a práve preto vstúpiť má do nej každý katolík. Nech je u nás aspoň jedna vec taká, ktorej boja sa židáci.

*

«Héderváry nás oklamal» vykrikujú národnári. Máte pravdu pánkovia. Mne sa ale tak pozdáva, že pred voľbami ináč ste vykrikovali. Vtedy ste zaľúbení boli do Héderváryho. Vtedy

vam bol spravdivým a poctivým. Chodili ste za nim. Paktovali ste s nim, ponúkali ste sa mu a pomáhali ste mu ľud gniaviť pri voľbách. Áno, sami ste sa chvastali s tým, že v istých okresoch len s vašou pomocou zvíťazili liberálni rezníci. Aj Jano Richter len s vašou pomocou ostal ablegátom. A hľa, teraz ako žobráci, ktorí miesto masnej almužny bakulou dostali po krížoch, vykrikujete, že vás Héderváry oklamal. Áno oklamal. To je ale len menšie zlo, lebo veď i vy klamete a zavádzate ubohých Slovákov a potom sa medzi sebou vadíte. Héderváry nielen vás, lež oklamal i celú krajinu, lebo miesto práce a poriadku, lenoší s jeho rezníkami. A tak páni národnári, keď vy teraz na Héderváryho klajete, nezabudnite, že vy ste boli najúhlavnejší nepriatelia koalície a najvernejší spolupracovníci Héderváryho. Pekne sa vám odmenil za vašu pomoc.

*

«Idú k nám čierne bandy klerikálne z Portugalska. Braňme sa proti nim. Nepustíme do krajiny toto nešťastie, túto kliatbu.» Takto vrešali naši židáci, freimaureri, socialdemokrati a čert vie aká háveď neznabohov, ačpráve ani jedon vyhnatý kňaz neprišiel k nám z Portugalska. Akí sú židáci a freimaureri spravdiví! Na to nemajú slova, že do Uhorska vandruje tisíce ruských a poľských židov, ktorí tu žijú z lúpeže a z krivo prisahania. Aj o tom mlčia židovskí novinári, že u nás tisíce židákov bohatne z úžery a zo zbojstva. Ba pod ochranu berú týchto lúpežníkov, bo veď sú to ich pokrevní. Pamätajme len, ako bránili tých ruských židov, ktorí vpelešili sa v Budapešti, kde žili z tých najšpinavejších obchodov. Hja, toto neboli židáci, lež ruskí emigranti, ktorých ruská vláda bez príčiny prenasledovala, písali naši židáci. Áno, emigranti! Boli to zlodeji a tuláci. Týchto oni podporujú a zastávajú, kňazov katolíckych ale, ktorí nikomu neublížili a nikoho neoškodili, vstave sú mučiť a vraždiť. Sú to ozaj židovské mravy. Takto vyzerá tá láska židovská.

Fatranský,

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

Moderní nepriatelia ľudu.

Starým smrteľným nepriateľom nášho ľudu je pálenka. Má ľud náš ale aj novovekých nepriateľov. Takými sú tí bezbožní spisovatelia, ktorí v knihách, v kalendároch a v novinách rovno preto napádajú vieru a zákon čistých mravov, aby svojich predplatiteľov, svojich čitateľov orabovali o vieru, aby ich prinisli o čisté mravy.

Nebezpeční nepriatelia ľudu sú i tí nesvedomití buričia, ktorí ubohý, nezkúsený ľud so všeliakými mámlivými falošnými heslami, ktoré sa nikdy nedajú uskutočniť, či slovom či v novinách proti každej auktorite, proti zákonnitej svetskej a ešte viac cirkevnej vrchnosti, proti biskupovi, proti kostolu a proti zákonnite postaveným otcom búria. Takí nielen že nezaslúžia aby sme ich nasledovali, ba by zaslúžili, aby sme ich opovrhli ako nepriateľov Boha, cirkvi k katolíckeho ľudu.

F. K.

POLITICKE CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová vo stredu 16. novembra o šiestej hodine večer vo vlastnom kruhu vydržovala poradu, na ktorej v peknom počte súčasťnili sa zvlášte krajinskí vyslancovia strany. Porade predsedal pápežský praelát Ján Molnár, ktorý po zahájení porady oznámil, že predsedníctvo strany grófovi Ferdinandovi Zichymu z príležitosti výročitého dňa jeho narodenín telegrafične vyslovilo blahoželanie. Porada pojednávala za tým zákonný návrh o postupe v občianskych pravotách, ktorý krajinský vyslanec dr. Alexander Simonyi-Semadam odbornou znalosťou vysvetlil prítomným.

Kresťanská ľudová strana návrh tento považovala by ako taký, ktorý by sa mohol prijať, keby neboly v ňom vôbec škodné a nebezpečné nariadenia. Zaoberala sa predovšetkým s 31. a 32. paragrafom postupu a vyslovila sa ta, že s 31. paragrafom akožto s najnovšou modifikáciou ministra Székelya, postupovanie v občianskych pravotách bolo by ešte horšie ako doteraz a nový zákon pre pravotiace sa obecnstvo je nebezpečnejší ako bol starý. Práve preto kre-

stfanská ľudová strana navrhuje, aby 31. paragraf, ktorý odporúča minister Székely, celkom bol zotrený, 32 paragraf ale aby podržaný bol v osnove nekďajšieho ministra Plósza.

Simonyi-Semadam vysvetlil, že dľa návrhu nového postupu v občianskych pravotách ubohí malí hospodári, nielen — ako doteraz — značeným firmám, lež bárs ktorým malým kupcom a priemyselnikom vrhnutí sú v korisť. Prednirsol potom viacej chýb tohoto návrhu. Medzi iným nenachádza v ňom žiadneho nariadenia, aby v čas súrnej poľnej práce hospodári nemohli byť pred súd citovani.

Kresťanská ľudová strana uzavrela na to, že 31. a 32. paragraffy náklonná je prijat len v takej forme, ako to odporúča krajinský vyslanec Simonyi-Semadam, ktorého poverila aby stanovisko strany vysvetlil v krajinskom sneme. S tým aj zakončila sa porada.

Luhaniny o slovenskom shromaždení Katolíckej Ľudovej Jednoty.

«Slovenské Ľudové Noviny» v svojej zášti už na tolko zašly, že všetko čo im je nie po chuti, je im červeným súknok, od ktorého sa ony tak naplašia a zdivia, že by každého zgnia- víť chcely. V najnovšom čísle píšú, tieže noviny o slovenskom shromaždení Katolíckej Jednoty a sice takým spôsobom, že každý pravdumilujúci človek sa na tom pohorší. «Pravda je tá — píšú Slov. Ľud. Noviny — že shromaždenie nipevečika skončilo sa s hrozitánskym posmechom. Na shromaždenie, za ktoré robila sa opravdivá cirkusová rekláma, neprišlo viac, ako 120 ľudí.»

Oproti týmto luhaninám ale skutočná pravda je to, že na našom shromaždení sa súčasnilo so 1000 ľudí. Slov. Ľud. Noviny teda nie faktum, ale svoje vrúčne želanie, svoj sen miesto pravdy udávajú. Pánom od týchto novín sa dozista už pred shromaždením takto snivalo o «posmechu» Katolíckej Ľudovej Jednoty. Že čo sa im snivalo, do toho obecevtvo nemá celkom nič, to je ich osobná záležitosť. Vzďor tomu oni miesto faktu usilujú sa «poukázať na jadro veci... aby ľud náš vedel správne súdiť».

Z toho čo Slov. Ľud. Noviny o priebehu slovenského shromaždenia Katolíckej Jednoty

napísaly, nemožno nijako správne súdiť. Prv pospomínajú a sice posmešným spôsobom, že čo všetko sa hovorilo na tom shromaždení a konečno z osnovy rečť Dr. Zsisku vykvitne, že na shromaždení múdré a potrebné veci boly pojednávane. Jedno schvalujeme pri Slov. Ľud. novinách, že totižto obránia Zsisku proti nápadom Slovenského Denníka a Týždenníka, o ktorom i sami tvrdia, že je «verným synom slovenským, na ktorého sme všetci pyšní a hrđi.» Teda v Ľudovej Jednote i takito «maďarizáciou» účinkujú. o ktorých sami Slov. Ľud. Noviny uznajú, že sú vernými synmi slovenskými. Teda Ľudová Jednota je v očiach Slov. Ľud. Novín naraz i zlá i dobrá, ona maďarizuje i nemaďarizuje. Teda vlastne čím je táto Jednota? Silnou obranou katolíckej viery. A čo ona hlása? Učí pravdu!

Zo snemovne.

Krajinská snemovňa vyslancov s liberálnou jej väčšinou dala sa konečne do práce a vo stredu 16. novembra po dlhom oddychovaní začala zas svoje zasadnutia. Na chytró odbavili viacej návrhov o vicinálkach a potom odhlasovali vláde indemnitu na štyri mesiace. Za tým ale prišiel k pojednávaniu zákonný návrh o postupe v občianskych pravotách. Tento návrh z kresťanskej ľudovej strany v pravom svetle predstavil krajinský vyslanec dr. Alexander Simonyi-Semadam. Liberáli v zasadnutí 21. novembra návrh prijali vo všeobecnosti. Pri pojednávani v podrobnostach ukáže sa, či z tohoto návrhu bude zákon. Vyslancovia ľudovej strany žiadajú, aby hlasovanie prevedené bolo dľa ména, aby takto dozvedel sa ľud, kto hlasuje proti nemu.

Kalendár

Katolíckej Ľudovej Jednoty na rok 1911.

Namiesto 8. sošitu, príslušnosť členov Katolíckej Jednoty, cena 70 hal., rozmanitého, veľmi poučnéko a mravne zábavného obsahu v najkrajšom vystavení, mnohými obrázkami ozdobený na 192 stranách opustil flač a pošle sa zdarma všetkým členom Jednoty, ktorí poplatky svoje usporiadali.

BESEDNICA.

V Illave.

Napísal: Ján Horváth, kaplán vystrkovský.

(Dokončenie.)

Potom nasledovala dotklivá chvíľa. Mnohí ľudia tak lebo tak šimfujú na svokrov a na svokruše, o bárčom radšie počúvajú, ako o svokrušiach. Pán direktor Fekefe ale zahaňuje všetkých šimfovateľov, bo ešte som nevidel mužského, ktorý by bol mal tak rád svojho svokra a svokrušu. Vyboskával ich, povypytoval sa, čo a jáko sa majú, tak že my ostatní ledva sme sa dostali k slovu.

Potom nasledovali gratulácie. Bo bolo to v deň sv. Jozefa a že na zdravie sa muselo aj štrngaf, to sa samo sebou rozumie. Ale v Illave je sv. Jozef veľmi obľúbený svätý, lebo skoro každý tretí človek nosí jeho meno. Videli sme cez okno, že ľudia tu idú do fary, zas idú von z fary. Čo je tam volaaká slávnosť. Pýtam sa. Aj pán dekan, aj pán kaplán majú meniny a gratulanti bez konca-kraju pospiechajú svoje blahoželanie predniesť svojim duchovným otcom. No a to by pekne bolo bývalo, keby sme my vystrkovčania neboli ta išli, veď tých vážnych pánov veľmi dobre známe. Sobrali sme sa teda a išli sme do fary gratulovať.

Pan dekan ma porad s tým privítal, aby sa dľa ľubosti zabával. pil a jedol, len abych ho neopísal v novinách. Ale veru ja ho nevynechám a dám na vedomie celému svetu, jáko je on pohostinný, ják znamenité víno má a nečudoval bych sa, keby sa mu všetko víno bolo minulo, veď on tak veľké pohárky dal na stôl, že človek si dobre potiaha z nich a ani nezbadá ak ľahko sa otrandzí. Silné dobré víno z tak veľkých pohárkov piť: je trochu nebezpečné.

Potom sme zavíňovali u pána kaplána. Spolu sme chodili do školy a preto milé bolo to naše shliadanie. Obnovili sme pamiatku starodávnych vecí, ktoré sme prezili jáko žiaci. Boly to veľmi milé veci, len že sa tak rýchlo minuly. jáko všetko na svete...

Z fary vrátili sme sa k našim pánom Kormošom, bo už zvonili na obed a poriadok te donáša so sebou, aby človek čakal na polievku a nie naopak.

— Čo ste prišli na bryndzu?

Musíme totižto vedieť, že keď jeden mladík príde do Illavy a tam si hľadá dievča k ženbe, o tom hovoria: «prišiel na bryndzu». Teda na bryndzu ícť, znamená dľa ílavčanov, jáko na prehliadku doísť.

O nás si to ale darmo mysleli. Tí páni, čo išli so mnou, boli už ženatí a u mňa tiež není žiadnej nádeje ženby. Ale predsa mali príčinu takéto si myslieť, bo u

Kormošov vskutku je na vydaj síce dievča menom Filka, ktorá svojou obratnosťou a šikovnosťou skvelým príkladom môže stúžiť všetkým mladým dievčencom. Ostrou rukou matky svojej vychovávaná osvojila si tie veci najsamprv, ktoré sú ženskej najpotrebnejšie. S varečkou zachádzať, okolo kuchyne sa šikovne vrteť, stalo sa jej druhou prirodzenosťou. Ale je aj pravda, že takú traktu, taký výborný obed prichystala, že sme ani nechceli uveriť, že jedno osemnásťročné dievča by takéhto čoho schopné bolo. Ba čo viac, na konci obeda prečítaný bol jej diplom, v ktorom istá veľká spoločnosť potvrdzuje, že Filka Kormoš pred mnohými páňmi zložila zkušku varenia, ktorá zkuška výborne vypadla. Mne je ale len to veľmi ľúto, že som ten diplom nemohol do ruky dostať, bol by som ho veru uverejnil, nech by bol svet videl, nakoľko si daju v Illave záležať na tom, aby dcerušky dobre vedely varechou zachádzať. Keď to už nemôžem urobiť, aby som ten diplom uverejnil. aspoň to spomenem, že znamenite vie variť a viňšujem jej, aby čo skôr dostala muža, ktorému by mohla čím častejšie «pudingom» traktovať.

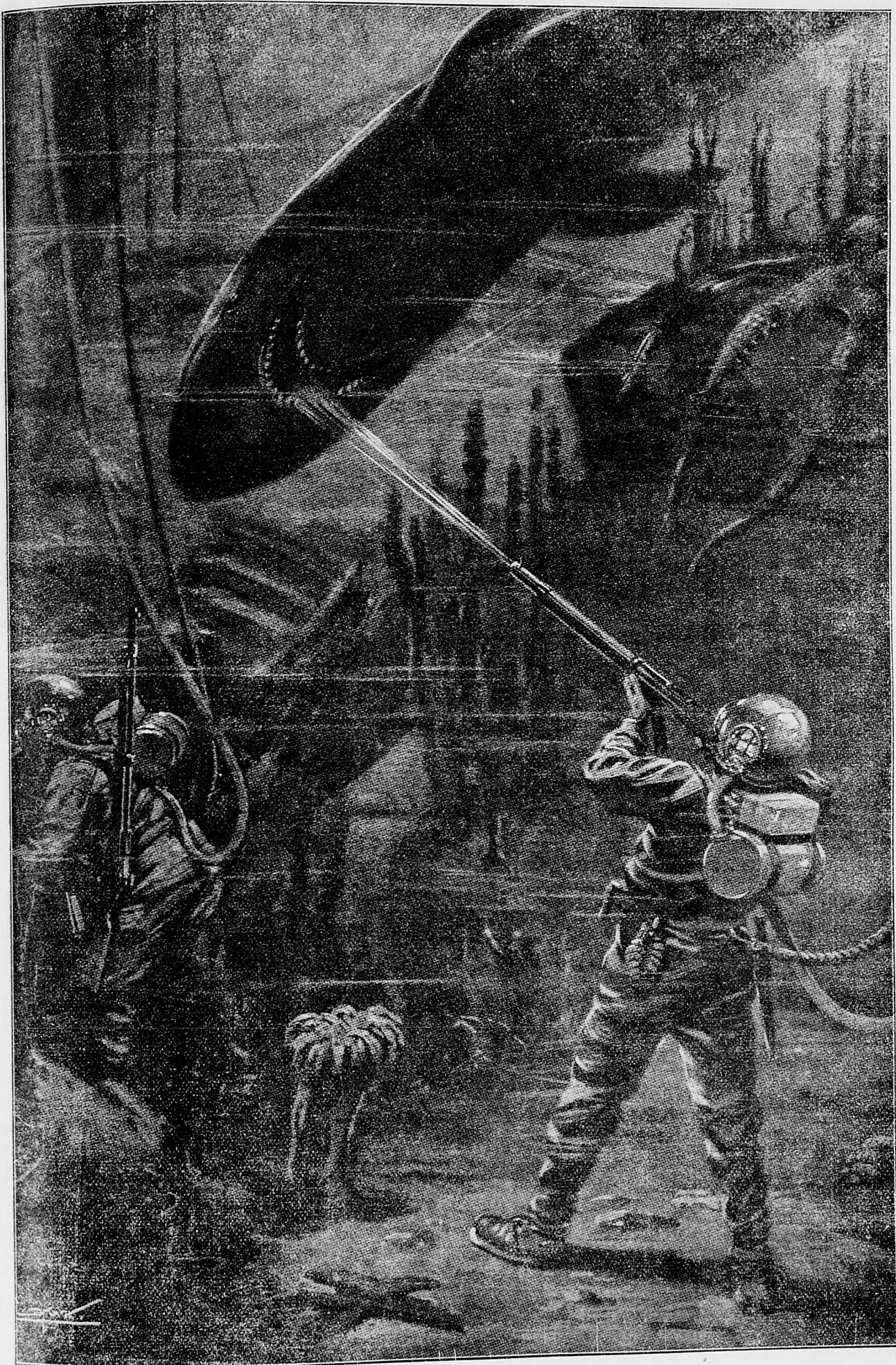
Čo mám ešte písať? Arešt som nemohol vidieť, bo k pozreniu je potrebný jeden celý deň. Aspoň takto to tvrdili tí páni v Illave. Kdeže ja ale vezmem úplný celý deň? Nono! Môže sa ešte všeličo stať. To veru neprajem ani sebe, ani žiadnemu človekovi na svete, aby musel dlhší čas stráviť v tom strašnom väzení illavskom. Ochraňuj Bože každého od toho.

Milý čitateľu, jestli by si mal vôľu navštíviť Illavu, jedno ti radím. Vezmi si so sebou dva žalúdky. Prečo? No preto, lebo kadekoľvek sa tam obrátiš, všade ťa budú ponúkať jedením a pitím a k tomuto je jeden žalúdok primálny. Ponevác ale dva žalúdky nemáš, teda ten jeden žalúdok si istotne pokazíš. Tak som aj ja pochodil. Je pravda, že čo ti predložia, to je všetko výborné, ale mnoho aj z dobrého uškodí! V budúcnosti budem lepší pozor dávať. Do videnia milá Illava!

CHYRNÍK.

Pamiatka kráľovnej Alžbety. Dňa 19. novembra vo výročitý deň menín blahej pamäti uhorskej kráľovnej Alžbety, v hlavnom meste obvyklým spôsobom hodovali pamiatke zvečnelej kráľovnej. Na verejné budovy a na hlavnomestské školy vytýčili smútočné zástavy, vo viacerých chrámoch ale vydržiavaly sa smútočné služby Božie za dušné spasenie kráľovnej Alžbety. Služby Božie odbavovali sa vo sv.-štedfanskej kaplnke kráľovského hradu, v korunovačnom chráme, v chráme Večitej poklony a v univerzitnom chráme.

Nová zbraň potápáčov.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* z X. valného shromáždenia katolíkov Uhorska v najlepšom zdraví navrátil sa domov 17. novembra. — Dr. Tibor Hajdu, hlavný opát benediktinský z Pannonhalmu 18. novembra prišiel do Košíc na návštevu osvieteného pána biskupa, na druhý deň ale prešiel do Jászova, kde navštívil dra Melchiora Takács, praeláta praemonštratských kňazov. Dňa 19. novembra akožto v deň sv. Alžbety, patrónky sídelného chrámu biskupského slávnostnú sv. omšu slúžil Ondrej Kozora praelát kanonik a mestský farár. Študujúci hlavnej reálky, v tenže deň na pamiatku v Pánu zosnulej kráľovny Alžbety odbavovali trúchlu pobožnosť. — Medzi 20. a 30. novembrom odbavovaný bude v Košiciach kursus a prednášku držať budú v ňom: dr. Ottokar Prohászka biskup stolnobelohradský, pravotár a krajinský vyslanec dr. Emil Nagy a predstavený kláštora františkánskeho Anton Butykay. — Vo spolku katolíckych tovaryšov 20. novembra vydržiavali s názornými obrazmi prednášku o Kolpingovi, v ten deň bola podobná pekná prednáška aj v katolíckom čitateľnom kruhu. *Pamlény*: Tunajší katolícku školu vystavenú z horlivosti farára Juliusa Regéczi a obetivavosťou veriacich latinského a gréckeho obradu 13. novembra vysvätil grécko-katolícky farár Ján Bobák.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Dr. Ján Vályi osv. pán biskup pri obradu minulý týždeň vysvätil za kňazov 7 bohoslovcov. — Spolok katolíckych tovaryšov šárišskej stolice 21. novembra vydržiaval svoje ročné shromáždenie, na ktorom Ján Kovács, učiteľ obce Lemes oslavoval pamiatku nebohého Ondreja Pletényi, kanonika a farára prešovského, nekďajšieho predsedu spolku a Jozef Vasko vicedekan a farár zo Zborova držal prednášku o katolicizme a o modernom svete. Mesto *Prešov*, na elektrickú železnicu Eperješ—Sóvár podpísalo 25 tisíc korún. — Manželka Arpáda Dobayho zomrela minulý týždeň, ubohá nevedela sa uspokojiť nad smrťou jej 7-ročného synka. Na Všetech Svätých celý deň ztránila pri hrobe zosnulého dieťaťa, z ktorej príležitosti sa prechladla a dostala zapálenie pľúc. — Dr. Mikuláš Rusznyák vymenovaný je za hlavného školdozorca gr. katolíckeho biskupstva prešovského. — Dr. Eugen Repák, professor bohoslovnia na prešovskom gr. katolíckom seminárii po dlhej trapnej nemoci 11. novembra vrátil dušu stvoriteľovi svojmu a pochovaný bol za prítomnosti početného obecnstva. V Pánu usnulý verným prívržencom bol kresťanskej ľudovej strany. Večné odpočinutie daj mu Pane! — *Lemes*: Tunajší učiteľ Ján Kovács 8. novembra stávil 25-ročné jubileum blahosného účinkovania svojho, z ktorej príležitosti pozdravili ho a blahoželanania vyslovili mu: dva učiteľské spolky, dr. Július Tergina kráľ. školdozorca, dr. Dezider Piller hlavný slúžny a početní priatelia a známi.

Chýry zo Spiša. V Teplici furman Štefan Štenecel tak nešťastlivo padol pod ťažko naložený voz, že naskutku zomrel. — V obci Oviz a Švedléri vystúpil

medzi deťmi šarlach. — V Tribšu vyvolili za učiteľa Geyzu Kočinskyho, V Malej Lomnici vyvolili na uprázdnenú r. k. učiteľskú stanicu Alexandra Petrika. — V Kézmarku dňa 7. novembra večer sedemročný chlapec Rudolf Scholez padol do mlynskeho potoka a utopil sa. — Náš osvietený pán biskup Alexander Párvy na podporu žiakov biskupskej učiteľskej pripravovne v Kapituli obetoval 1400 korún. — V Podhradí dňa 10. novembra pokladník tamojšej sporiteľne Maxmilian Fest následkom porazenia na srdce v 79. roku života svojho náhle zomrel. — Vo Felkej 59-ročná vdova Terezia Uliční skočila do studne a utopila sa. Samovrazi, jestli svoj strašný skutok nie v pomätenosti rozumu zpáchali dopúšťajú sa najhroznejšieho hriechu proti sebe a viac už nemôžu ho napraviť. — V Magure napadlo dňa 10. novembra 15. centimetrov snehu, 13. bolo už 19 centimetrov snehu a sedem stupňov zimy. 11. a 14. novembra boly veľké záveje. V tie dni príroda v Magure tak vyzerala ako o Troch Kráľov. 15. nov. bol teplý vietor, v noci ako aj nasledujúceho dňa pršal veľký dážď, následkom čoho vtedy ztopilo sa mnoho snehu. V našej stolici účinkuje teraz 46 pálenie, 6 pivovárňov a dve cukrozé fabriky. — Minulého mesiaca októbra odviezli z našej stolice na železnici do iných krajov Uhorska 145 kusov rožného statku a 12 kusov ošípaných, do cudzozemska ale 35 kusov rožného statku, 100 oviec a 37 ošípaných.

HOSPODÁRSTVO.

O cibuli.

Cibula patrí medzi najstarodávnejšie rastliny, ktoré v zahradách a na poli dorábali. Ako aj teraz, tak aj v starodávnej dobe potrebovali ju v každej domácnosti. Bez nej nevedia variť gazdiny. V lekárskech knihách čítal som, že cibula má dobrý účinok na zdravie, ba že i dať toré choroby lieča s ňou. A túto vlastnosť cibule pozná aj pospolitý ľud najmä pri opuchlinách.

U nás všade sa rodí, na chladných Horniakoch, tak ako na teplej dolnej zemi. Kde cibulu vo veľkom dorábajú, tam ju po zboží sejú. Rada má kyprú, ľahkú a úrodnú pôdu. Po siati — na veľkých honoch — zvykli zem s dobre zralým trusom posypať a valcovať dávajúc pozor na to, aby nepadlo zrno hlboko pod zem, lebo skoro zide a cibula lepšie rást bude. Mnohí hospodári neuznávajú za dobrý tento spôsob siatia, kdežto roztrúsenie hnoja má tú vlastnosť, že zadrži vlhkosť pôdy a tak semä istotnejšie zide. Cibula veľa trpí skrz suchotu, preto treba ju často polievať.

Zvykli cibulu do pareniska siať. Čas tohoto siatia

je v marci a v apríli vysadia plantu na hriadky. Kto nemá parenisko, ten seje na slobodnej hriadke a kde je planta asi na poldruha decimetra dlhá, vysadí ju v dialke a v šírke 12—15 centimetrov. Pri tejto práci treba dávať pozor na to, aby tenké koreničky pod zem prišly, čo sa stane, keď zem k nim pritisneme.

Mnohé gazdinky husto sadia cibuľu, čo máva zlé následky. Takúto cibuľu treba preriediť, ale len vtedy, keď ju možno v kuchyni upotrebiť, alebo na trhu prdať. Zkúsená hospodina len slabšiu cibuľu vytrhne.

Starodávna vec je, že keď cibuľu obkopeme, tak ako čo hy sme ju pohnojili. Prvý raz robíme to o 3—4 týždne po sadení. K tomuto nerozumie sa hoc aké dieťa, bo treba hľadať na to, aby sa koreničky nedosekali. I preto upotrebuju k tomu osobytne, takzvané cibulové motyky. Poznámam ešte aj to, aby sme na jednu hriadku len tú istú sortu sadili, bo miešaná sa pohubí. Tým lepšie raste, čím viac razy sme ju okopali a počína zref, jaknásle jej listy žltnú, čo býva koncom augusta. Vtedy ju vybereme zo zeme a pod strechu tenko poukladáme, aby bola na povetriu. Slabá zima neškodí cibuli, len v tuhej zmrzne. Zmrznutú cibuľu nechajme na tom mieste, kde sme ju uložili, lebo ináč zhnije. Najlepšie vydrží zimu vo viazanicách na povale, nad teplou izbou.

Naši hospodári ešte aj teraz vydajú veľa peňazi za cudzozemské semä, kdežto môžu ich zgazdovať lebo s malou prácou sami ho môžu dorobiť. Asiće počiatkom jara nech zasadia najzdravšie a najväčšie cibule, hriadky k tomuto cieľu už v jaseň treba prichystať a dobre pohnojit, Aby vietor nezlomil biľu, priviažme ju ku kolu. Semä musí dokonale dozreť. Zralé semä je čierne a tvrdé. Obraté semä držíme v suchej miestnosti a obracajme ho často, aby sa neklicilo. Mlátenie semä nechajme na zimu, keď je k tomu času.

Gazda.

DOPISY.

Pudmeric (Prešp. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom mi-
lom «Kresfane».

V našej obci 5. novembra odbývala sa mimoriadna slávnosť, ktorá bola ozaj mimoriadna preto, lebo sa taká zriedka v ktorej obci trať.

V tento deň bol sviatok sv. Imricha. A bol práve najprihodnejší deň k tomu, aby naša obec zvláštnu úctu preukázala bývalému učiteľovi a organistovi svojmu Imrichovi Toller. ktorý cez 33 rokov svoj úrad veľmi

horlive, stafočne a svedomite zastával v našej obci. Už zavčas rána pozdravil ho spevácky sbor, ktorý on pred 15 rokmi s jeho usilovnosťou v našej obci založil. Neskorsie potom školské dietky pozdravily ho a tri v bielych šatoch oblečené dievčence v mene všetkých žiakov odovzdali mu kyticu kvetin.

O 11. hodine predpoludním sišlo sa obecné predstavenstvo a výbor v obecnom dome. Pán farár Jozef Jankovics jako predseda školskej stolice, obecní predstavení: pán Imrich Nagy okresný notárius, Peter Popovics Podrychtár, Ján Hittmár podrychtár. Karol Wancsek úradník, Štefan Rašlik st., Lukács Bednárík, Franc Krehnyák, Jozef Majdan, Štefan Kovacovics st., Ignác Kovacovics st., Jozef Tomasovics, Peter Danihel, Franc Moravcsik ml. Ján Kubu, Štefan Lukačovics, Šimon Braun, Alexander Szende pán kaplán, Adolár Bolecsek podnotárius, Vilhelm Gottstein učiteľ a organista a Ján Augusztovics knihvedúci potravného a úverkového spolku. Všetci títo boli vo sviatočnom rúchu oblečení.

Ako boli všetci shromaždení, pán notár ujal sa slova a prítomných pozdravil nasledujúcimi slovami:

Ctený výbor! Dnes sme sa sišli, aby sme pozdravili muža toho, ktorý v našej obci jako učiteľ a organista cez 33 rokov horlive, usilovne a spravodlive svoj úrad zastával. S týmto pozdravením máme sa spolu aj rozlúčiť...

Pred 33 rokmi došiel sem jako mladý a v dobrej podstate muž. Dnes, keď tohoto muža vidíme, musí nám do pamäti prísť, že po dlhšej nemoci (lúpanie) stal sa nesúcim k ďalšiemu úradovaniu, čo už aj jeho vrchnosť uznala a od 1. októbra b. r. do pensie je preložený.

Nemožnosť jeho k ďalšiemu úradovaniu nepovstala snáď z dakého neriadu, lež jedine zo svedomitého plnenia jeho ťažkej služby. Pre toto horlivé zastávanie úradu nadobudnul si u našej obce tú najkrásnejšiu a všeobecnej úcty hodnú zásluhu. Avšak nielen od našej obce, lež aj z druhej smerodajnej strany bol on viackrát s peňažnou odmenou vyznačený. Preto aj my v mene celej obce za jeho horlivé zastávanie svojho úradu na večnú pamiatku sme mu prichystali tento strieborný Pokál, na ktorom vypísaný je krásny, jeho úradu zodpovedný nápis: «Szeretett kántortanítójának emlékül Pudmericz községre» t. j. Milovanému organista-učiteľovi obec Pudmerice.

Je toto síce malá odmena, ale preňho mnoho-významná, bo kolkokrát na tento Pokál pozre, vždy mu na pamät prinde, jako ho milovala a v úctivosti držala naša obec.

Pán notár požiadal predsedu školskej stolice, aby vymenoval dvoch mužov, ktorí medzi nás doviess majú pána organistu.

Pán farár osvedčil sa, že on pôjde a požiadal so sebou rychtára a Jozefa Tomasovics. Za štvrt hodiny prišiel pán organista do shromaždenia. Všetci obrátili zrak v tú stranu, odkiaľ došiel a s hlučným éljen ho privítali. Nastalo na to hrobové ticho a pán notár krá-

snou rečou privítal pána organistu a spolu hlboko dojatý odobral sa od neho.

Po tejto reči odovzdal v mene celej obce pánu organistovi spomenutý krásny Pokál. Potom rečnil pán farár, veľmi krásnym pozdravom upozornil ho na to, jak vysoko si ho on ctí pre jeho opravdovú nábožnosť a dokonále zastávanie svojho úradu, že si skrze toto zaslúžil krásny veniec svojich zásluch. Preto jako ovenčený zanecháva nás a my sa od neho so srdečným bôlom lúčime, nech ho pán Boh ešte mnohé roky medzi nami zachováva. Tieto slová všetkým prítomným vylúdily z očí hojné slzy.

Potom chopil sa slova pán Toller. Hlboko dojatý, so slzavými očami ďakoval prítomným za toto slávne uctenie jeho osoby. Pripomenul, že jeho radosť je veľmi veľká práve preto, bo všetko to, čo sa s nim robí, dôkazom je toho, že medzi nim a slávnou obcou pudmerickou panovala vždy láska a svornosť — od počiatku až do konca. Žehná pamiatku predkov, otcov prítomných Pudmeričanov. Už tí ho milovali, lebo ho ťažkým bojom vyvolili; a čo oni začali, v tom prítomní jako ich synovia pokračovali. Nech odpočívajú v pokoji tie šlachetné duše! — zvolal nábožným hlasom. Potom dokazoval svoju lásku k tým občanom, že poukázal na svoje svedomité práce na poli učiteľskom a organistskom.

Dojímavá bola pri tom táto jeho výpoveď: «Ja som si vždy vybral miesto na bojišti úradu svojho tam, kde bol oheň najtuhší, tam kde gule a strely padaly husto, jako prival dážďový! Preto aj nemohol som dobojovať úplný celý boj, bo mnohými ťažkými ranami obsypaný klesol som na bojišti; zbraň mi vypadla z rúk — a ja odmenený som medzi ranených a boja neschopných.»

Ešte dojímavejšie bolo jeho lúčenie: «S Bohom, velebný pán farár! — volal najsamprv — my sme spolu pracovali za česť božiu a ku vzdelaniu ľudu každodenne hneď jak slnko vyšlo, inokedy zase už na úsvite pred východom slnka, niekedy práve z polnoci, mnohokrát i celý deň od rána až do večera boli sme na nohách!»

Druhé «s Bohom» vyslovil pánu notárovi. Pripomenul, jako oni dvaja roku 1877. razom prišli do Pudmerice a srdečne ďakoval mu za dobrodenia, ktoré mu preukázal.

Tretím «s Bohom» odobral sa od celej obce: Tento vzácny dar, ktorý ste mi dali — zvolal — bude

mi veľmi milou pamiatkou na Pudmerice, dokiaľ živý budem. — Blahoželal im, aby ich Boh požehnal v domoch, na ich poliach, zvlášte ale na ich dietkach až do tretieho pokolenie a keď sa ešte raz srdečne poďakoval za všetko, s tým zakončila naša slávnosť.

A včel s Bohom ty šlachetný muž! Boh nech ťa živí mnohé mnohé roky v tom tvojom odpočinku. My navždy zachováme pamiatku tvoju.

O keď by Boh všade dal takýchto učiteľov a organistov katolíckym obciam, tak by sa zaiste obnovila tvár zeme.

S Bohom

Ján Augustovics.

***

Z Lefantoviec (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Krestan»-e.

Nech žije čermanský pán farár *Kníha* ktorý vystúpil u nás za stoličného výborníka. Čo sme tu poriadni kresťania, pod náčelnikom pánom farárom Joškom Mittuch všetci budeme naňho hlasovať. Nech žijú všetci ku praporu ľudáctva verní kresťania. Abcug špatní liberáli.

S kresťansko-ľudovým pozdravom

V. Jakub.

***

Z Ľubovensko okresu (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokostený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

V našej spišskej stolici voľby stoličných výborníkov odbývali sa 10. novembra. S radosťou oznamujem všetkým ľudákom, že tak v stredu nášho volebného okresu: v starej Ľubovni ako aj v centrum Magury v Starej Vsi zvíťazili kandidáti kresťanskej ľudovej strany. V Starej Ľubovni, kde okrem mešťanov hlasovali Nová Ľubovňa a Holgard, sú vyvolení: Ján Csumitta dekan-farár staroľubovenský a Ján Sterbák farár holgardský. V Starej Vsi je vyvolený s väčšinou 44 hlasov Ján Szlovik r. k. učiteľ podolinský. Jeho protikandidát Karol Faigel starovesský apotekár, na ktorého takrečeno len úradníci a židia hlasovali, dostal 52 hlasov. Starovesskí gazdovia i pri tejto voľbe ukázali, že sú chlapi a neohrození ľudáci, ktorých už žiadna moc nie je v

Osožné a chytré prevedenie parcellovanja.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovanja a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovanju, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovanja (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý peštará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovanja ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody: poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovanja. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovanja. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovanju: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadné. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

stave v ich Iudáckom presvedčení zklátiť. Päťdesiat ich išlo ako daaké dobre sriadené vojsko naraz spolu hlasovať. Medzi tými bolo - chvála Bohu — i šesť takýchto, ktorí pri ablegátskej voľbe dali sa prekabátiť. Srdečne ich vítame v našom fábore! Veľmi sa tešilo srdce naše, keď sme videli ako napriek veľmi planému počasiu a dlhej cesty pod vedením ich dobrého duchovného a nového učiteľa narukovalo asi 40 Lesničanov, ktorí všetci odhlasovali na nášho kandidáta. Sláva im! I starší Hafčania ako vždy, tak aj teraz boli s nami. Lehničania nehlasovali. Aj tých by sme už radi videli pod našou krásnou zástavou

Tak by sme si mali Iudáci všade bez všetkého osobného ohľadu svojich kandidátov postaviť! Všade by mohli zvíťaziť.

Nech žije kresťanská Iudová strana!
S kresťanským pozdravom

Neohrozený Iudák.

* * *

Z Bojny (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Plesá naše srdce, že tu vystúpili za stoličných výborníkov dvaja poriadni Iudáci lekárnik *Filo* a farár *Vida*. V našej farnosti nebude takého podliaka medzi Iudákmi veriacimi, čo by hlasoval na liberálov. Nasledujme príklad židov. Tí neprestúpia na Iudovú stranu ani za zlatú kravu, teda ani my nehlasujme na liberálov, aspoň ani za slepého somára, lebo však nesvedomitý somár a ohavný podliak je ten, kto od svojho presvedčenia odstúpi.

Nech žije *Filo*, nech žije *Vida*, nech žijú poriadni, svojmu presvedčeniu vždy verní Iudáci územia našej stolice, nech zmiznú všetci liberálni rezníci darobnej práce.

S Bohom

Ján Smelý.

* * *

Z V.-Topolčian

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Raďte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresťane».

Je to čudno u nás. Pri poslednej voľbe bol predsedom kalvin Lénard, pomocnými predsedami ale luterán Kička, žid Spitzer, svoker liberála kandidáta, katolík Lelkes. Medzi týmito najneprajnejšie a najodpornejšie sa choval so svojim vypučeným bachorom Julo Spitzer, ktorý sta najatý vyvreskoval, svoj krivý nufák vytŕčal. Ale počul som, že druhý raz by sa skromnejšie choval, bo už mnohí Iudáci opustili jeho priazeň práve

preto, že sa dokázal byť takým protivníkom Iudákov. Ináč je pán Spitzer herský pravotár, nedávno prehral pravotu v Nitre proti farárovi Vida, ktorého bol obžaloval súkromník Vragassy, tento do nedávna ešte tuhý Iudák.

Veľkou radosťou sme počuli, že sa usídlil u nás poriadny Iudák pravotár Psitek, brat to kňaza budapešianskeho, Zmrví on nejedného liberála, aj pánu Spitzerovi nejedna Iudová pečenka a či kožka padne do popola. Nám sú aj tak nemilými tí liberálni rezníci.

S kresťanským pozdravom

Pernikár.

* * *

Z Radošiny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Raďte prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Kresťane».

S radosťou sme vzali v známosť, že proti starému liberálovi tu vystúpi zmužilý Iudák Alexander Kuczmann farár šarfický, ktorý pred tromi rokmi tak udatne podporoval pána dekana Pulmanna, že hlavný slúžny Tóth len tretinu hlasov dostal. Nech žijú poriadni Iudáci, preč s liberálmi, úhlavnými to nepriateľmi Iudáckej presvedčenosti. Nech žije náš drahý kandidát Alexander Kuczmann, Preč s chalanmi liberálnej rezníckej práce.

Jozef Valek.

Jestli hľadáte spoľahlivý a dobrý prameň k objednaníu potrebných článkov a darov každého druhu, žiadajte si na poštovej dopisničke bohato ilustrovaný, hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami cis. a kráľ. dvornej firmy Hanns Konrad, vývozný dom Brüx číslo 3265. (Čechy) ktorý na každého posiela sa zdarma a franko. Tenže obsahuje najväčší výber hodín každého druhu, zlatý a strieborný tovar, hudobné nástroje, predmety z ocele, kože, načinia k fajčeniu, ručný tovar, články domácnosti a toaletné, zbraň, atď. za najlacnejšie fabr.čné ceny a objednávky u tejto firmy, ktorá vyznačená je cis. a kráľ. orlom, zlatými a striebornými medaillami najvrelej sú k odporúčaniu.

Proti kašlu, boleniu pľúc, zachrypnuťiu, zašlajmovaníu, poteníu sa v noci, hrčianíu v prsiach, záduchu a proti iným podobného druhu chorobám s najlepším výsledkom upotrebúva sa Fellerov zagoriansky sirup proti kašlu. Cena 2 flášiek franko 5 korún. U lekarníka V. Eugena Feller, Stubica, Kostolná ulica 18. číslo (Záhreb. stol.)

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Nech vám slúži na známosť, že proti náteche, zachrypnuťiu a zašlajmovaníu zvlášte výtečný liek je Fellerov Elsafliud. Ktokoľvek trpí na bolenie pŕs a hrdla liek tento utišuje kašeľ a občerstvuje trpiaceho. Tucet na próbu 5 korún, dva tucy 8 kor. 60 hal. posiela franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-ulica č. 18. (záhr. stol.)

Rozmary a Žarty.

No teda. Bohatý gazda Majerský má jednu dcéru o ktorú sa uchádza jeden kupec s drúbežou. Mladí majú sa radi, aj otec neni proti sňatku, len jedného sa obáva:

— Budete vedieť moju dcéru vychovať? — pýta sa pytača.

Kupec s drúbežou lenže sa necítil byť urazený.

— Vychovať? — riekol. — Tak ju vykrmím, jako jednu hus!

*

Úbohý človek. Tulák v hore s namierenou pištoľou uvidí jednu starú pannu:

— Postoj! Život alebo peniaze!

Stará panna padnúť tulákovi okolo krku a podávajú mu tobolku:

— Oj, môj milý, môj drahý pane! Obidvoje vám milerada dám!

*

Rozhodná odpoveď. Doktor zkúmajúc jedného krivého človeka:

— A vždy krívate?

— Nie, len vtedy, keď chodim.

Oznamuje sa, že knižku «Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi» ešte vždy dostať za 2 koruny u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszlén.

Odkazy redakcie.

F. K. K. Odovzdali sme na patričné miesto.

J. K. Sz. Teraz sme všetko uverejnili.

B. H. V. Hlavná vec je, aby odberatelia novín bezodkladne odoslali predplatky.

Obchodná týždenná zpráva.

V *Budapešti*, 20. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	20:70—21:55
» stolnobelohradská, nová	«	20:55—21:40
» peštianska, nová	«	20:65—21:45
« banátska, nová	«	20:65—21:40
Raž prvotriedna	»	15:60—15:70
« druhotriedna	«	14:40—14:55
Jačmeň nový, prvotriedny	«	14:00—14:40
Ovos prvotriedny	«	16:60—17:00
« druhotriedny	«	16:20—16:60
Kukurica	«	13:00—13:20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:60	17:00	16:50	16:00	15:50	15:00	14:40

č.	7	7 ¹ / ₂	8
K.	13:40	11:00	7:00

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	7:30—7:50
« hrubé	«	8:10—8:20
Fazula veľká biela	«	22:00—23:00
Fazula strakavá	«	25:00—26:00
Šošovica čistá	kor.	23:00—27:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	26:00—28:00
« lúpaný	«	46:00—54:00
Mak	«	66:00—70:00
Rasca (kmín)	«	78:00—80:00
Konopné sáme	«	20:00—21:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	4:40—4:60
« « ružové	«	4:80—5:00
« « žlté	«	7:80—8:00

Mäsité články:

Sviňská masť budapešianska	kor.	168:00—169:00
« « vidiecka	«	—
Slanina mestská 4-kusová	«	145:00—146:00
« « 3-kusoá	«	146:00—147:00

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor.	89:50—90:00
« kockový	«	91:50—92:00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	47:00—48:00
Spiritus rafinovaný, odanený vo veľkom	«	178:00—179:00
Petrolej fumánsky, krištálový	«	35:00—35:00

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

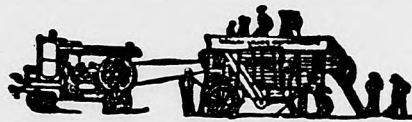
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil strojeku mlatbe

s dvojm vstrojenim ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchšej a najdokonalejšej mlatobny stroj prítomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlýny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu std.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

BOROLIN slanovinový lieh!

Nedostížiteľný domáci

liek k vyliečeniu neduhov zapríčinených prechladnutím, ako sú reuma, pakostnica, zapálenie svalov, žaby atd.

Cena :

Malá flaška . . . . . 2 — kor.
 Veľká flaška . . . . . 2.50 »
 Flaška na prábu . . . . . 1.20 »

Dorábajú Dr. R. Borovszky a K. Borovszky
 Budapest, II., Margit-rakpart 47. K.
 Všade k dostaniu.

Súbežné budiček hodiny K 2.90

Číslo 3946, dľa amerického systému, chodia v každom položení, dobrej kvality a spoľahliveho chodenia s písobnou zárukou 3 rokov za spoľahlivé chodenie K 2.90, 3 kusy K 8.—. Číslo 3946 1/2 s ostro ožiareným číselníkom kus po K 3.50, 3 kusy K 9.—. Žiadne riziko.

Výmena povolená alebo návrat peňazi.

Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zasl. peňazi

Prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD

cis. a král. dvorný zásielca

Brüx. Číslo 3239 (Čechy).

Bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému zdarma a franko.

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšíreným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze nevyhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách shtotovujú z kalmuku a barchetu, odhodlali sme sa, že zvláštnej trvčnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sodpovedajú všetkým nárokom objednavateľov.

Výhodné ceny pre poľných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na prábu objednané zasielame franko na každú železničnú a poštovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná atressa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovcov na kone **SOMOGYSZILL.**

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
 Za nezodpovedné dáme zpiatky peniaze.

Kto nevie

aký dar kúpiť ma svojim známym a príbuzným ku sňatku, k meninám a na Vianoce, nech prehliadne môj hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami, v ktorom každý najde zodpovedné si predmety a ktorý každému posiela na žiadosť zdarma a franko

cis a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD
 Brüx, číslo 3266. (Čechy).

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■
 Szentkirályi-u. 28.

Na čase je

k bližiacim sa vianočným sviatkom poštovou dopisničkou dať si doniesť môj bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami, ktorý obsahuje potrebné články a dary každého druhu, na žiadosť ochotne posiela zdarma a franko cis. a král. dvorný zásielca

Hanns Konrad
 Brüx číslo 3267. (Čechy).

Prima nástroje k prevádzaniu rezanej roboty.

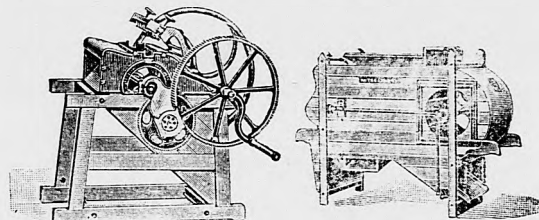

Prevádzanie pilkou, rezaných robôt je poučné a pekne zamestnanie v slobodných hodinách pre starých a mladých ľudí. Číslo 9207. — Prima nástroje k rezaniu so 7 nástrojmi a pred ohou, na pevnom kartone komplet K. 3.—. Číslo 9308. To isté s 10 prima strojmi a s predlouhou K 5.—. Číslo 9310. Prima náčinie k rezaniu v škrinke zo smrekového dreva s pohyblivým vrchnákom a s 9 výbornými nástrojmi K 7.20 Najväčší výber nástrojov k rezaniu v mojom hlavnom cenníku. Žiadne riziko! Výmena povolená alebo návrat peňazi. Zasiela poštovou dobierkou c. a k. dvorný zásielca

HANNS KONRAD vývozný dom Brüx číslo 3248. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému zdarma a franko.

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

Mláfačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrable. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. — Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kôry a lupanie kukurice atd. atd.

Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

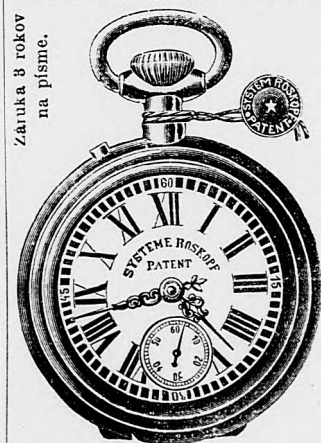
Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).

5 korún!

Koštujú moje povodné švajcarské

Záruka 3 rokov na písme.

Roskcpf systému patent anker remontoir hodinky s massivným, solidným anti-magnetickým anker strojom s echt emailovaným číselníkom (nie z papiera) s opravdovým echt niklovým zátvore nad strojom so šarníovanými večkami s chodbou 36 hodín (teda nie hodiny, čo 12 len hodín idú) s ozdobenými a pozlátenými ručičkami presne regulované so zárukou 3 rokov jeden kus K 5.—. Číslo 4062 s ručičkami min. K 6.—. Číslo 4098 v echt striebornom zátvore bez sekund. ručičiek K 11.—. Číslo 4101 s ručičkami sekund K 13.50. Číslo 4079 v ocelovom zátvore K 6.90.

Bohatý výber dobrých druhov hodinek v mojom hlavnom cenníku. Žiadne riziko! — Výmena povolená a návrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pre predbežnom zaslaní peňazi prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD c. a. k. dvorný zásielca
 Brüx č. 3235. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť zdarma a franko.

Reklám 5 korún. Vindobona 8 kor.

Zvlášte podarená novota, ktorá každej panej veľmi pekne stojí. Jej passé ozdobené je pántami z látky dľa najposlednejšej módy. Za silnej šatovej látky pre pánov tajnovej vzorky 5 K Z tajnového hladkého polysúka v čiernych, tmavomodrých, tmavých, sivých a zeledných farbách 7 K Tieto ceny vzťahujú sa na sukne bez midra. S midrom každá sukňa dražšia je a 50 halierov.

Najpeknejš fazon čo sa dá myslieť Krásne formovaná norma čiastka fajnovy je štikovana, dolu zpušta sa v podobe zvona gombíkami ozdobená sukňa. — Múdny kostým z látky, v stredno alebo tmavo sivých farbách alebo z prima jakosti polysúka v čiernych, tmavo modrých, tmavých a sivých farbách 8 korún. Z modnej homespun tkaniny, sivej drapp, a obvovej farby látky 10 k. Z diagonál tkaniny v sivej farbe 12 korún. Zo zvlášte dobre dekatirovaného sukna v čiernych, tmavo modrých a barnavých farbách 15 K

Abjednenie v listoch účastné je zvlástej pozornoti. Oby sme každému čo najrýchlejš posúžt mohli, prosíme udat nám veľkosť drieku a kľbov a dĺžku sukne dľa miery zpredku a zo zadku. Prosíme ďalej o presne pravú adresu odberavateľa. Tymto spôsobom každý jednolhivý kus vystojený je sve omite a prisne dľa miery. Dalej prosíme objednavateľov o presne udanie mena a bydla. Múdne album saše, krom vyšudanych veľmi pekne vyhotovených vzoriek obsahuje viacero ako sto novét v najtajnejších farbách a na žiadost odošleme ho franko po pošte každej punej.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse Nr. 2.
Dopisovanie v každej reči.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posiel 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“ - LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Hiacou Stephaneuma uč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30. 38, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dľa vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navratenie dovoluje sa pri náhrade portá. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

2 milliony

ročné spotrebovania.

Vzdy novoty v umeleckom v hotovení. Ženské krásy, serie ľudbostné a deti, kvety, karty peknych krajov, k vianocam, n- vému roku, k veľkej noci, ku turicam, meninám a narodeninám

10 kusov sort. kariet Ir. K	— 50
25 " " " " " "	1.—
50 " " " " " "	1.70
100 " " " " " "	3 20
200 " " " " " "	5 50
500 " " " " " "	13.—
1000 " " " " " "	25.—

Jestli kto žiada si smortirované karty, prosíme udat, ktoné z výš udanych dalkov odosla máme. Zasiela cis. a kr. dvorný zásielca

HANNS KONRAD

vývozný dom Brüx číslo 3246 (Čechy.)

Oznam.

Následkom oúmretia predáva, alebo do prenámu dá sa jeden v Porubke (Liptó-Kisporuba) v stred obce ležiaci škrydicou krytý n úrovaný dom, ktorý pozostáva zo sklepu, pekárne, dooch murovaných izieb, kuchyne a komory s prístenným dvorom, novými bočnými staviskami a zahradou; tiež aj ma e ok z dvoch úplných urbáro-skych oktáv záležajúci — všetko zo slobodnej ruky, spolu alebo osobitne. Uobchodný pekársky obchod je aj teraz v behu. Z kúpnej ceny pripadne len vyše 15.000 korún je potrebné v hotovosti zaplatiť. Agenti sú vylúčení! Vývod dá Guszlav Istvánffy v Porubke (Liptó-Kisporuba).

Každé hodinky
8 dní na prábu.

Budičky

19 cm. s 1 zvonkom	K 2.—
S dvoma zvonkami	" 3.—
S nočným svetlom	" 4.—
S hrou troch zvonov	" 6.—
S biúcim strojom	" 8.—
S hudbným strojom	" 10.—
Strieborná reťazka	" 2.—
Ocelové hodinky	" 6.—
Strieborné prstane	" 60.—
Strieborné zausnice	" 60.—

Echt strieb. remont. hodinky c. k. puncovný úrad

Pre pánov, panie a chlapcov

S jednoduchým večkóm K 6.—
S dupovaným večkóm " 8.—
S 3 triednymi večkami " 10.—
14 kar. zlaté hodinky od " 18.—
Nickel-Rosk. hodinky " 3.—
Ocelové hodinky hladké " 6.—
Pôvodné Omega " 20.—

Nezodpovedný tovar behom osem dní prijma sa zpiatky franko a neporušený a peniaze sa navráia. Trojročná garancia na písme. S poštovou dobierkou zasiela.

Prvý a najväčší sklad hodinový **Max Böhnel, Wien, IV., Margaretenstr. 27/55.**

Ráče žiadať môj najväčší cennik s vyše 5000 vyobrazeniami, ktorý každému zasielame franko a zdarma.

Vianočné dary pre chlapcov.

Laterna magica

Laterna magica, čierna s niklovým objektívom s tromi optickými línzami, petrolej-ovou lampou, komplet so 6 obrazmi 3 cm. šírky K 4.—, s 12 obrazmi 3 1/2 cm. šírky K 5.50, s 12 obrazmi 4 cm. šírky K 7.50, s 12 obrazmi 5 cm. šírky K 11.50, s 12 obrazmi 7 cm. šírky K 16.50.

Lacný parný stroj.

Číslo 130/11 s polirovaným hore koncom stojacim kotlom, mosadzovým cylindrom, s otvorom be peč osti montirovaný na pevných nohách z plechu, s pišťalou 20 m výšky K 2.—. Lepšie orné stroje po K 2.80, 3.60, 4.20, 6.—, 7.—, 9.50. Zasla s poštovou dobierkou alebo pri predložnom zaslaní peňazi

cis a kraľ dvorný zásielca **HANNS KONRAD** vývozný dom Brüx, číslo 3251. (Čechy)

Behato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami na žiadost posiel sa každému zdarma a franko

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 korúny 80 hal.; prima polsiele 2 korúny 80 halierov; oreie 4 K, biele paperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z pra 12 K. — Pri obledaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhá 60 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácím mäkým perím 16 K; polpaperie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70. Spodné periny z pevného vrážkovaného građu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmna alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné navrat peňazi obšírny cennik zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)